

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om avgivande av berättelse om folkhälsotillståndet till riksdagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att en lag om avgivande av berättelse om folkhälsotillståndet till riksdagen skall stiftas samt att lagen om avgivande av berättelse om rusmedelslägets utveckling till riksdagen samtidigt skall upphävas. Enligt förslaget skall en komprimerad men vittomfattande berättelse om folkhälsotillstån-

det och dess utveckling avgas till riksdagen vartannat år. En beskrivning av rusmedelsläget skall utgöra en del av den nya formen av berättelse.

Avsikten är att lagen skall träda i kraft den 1 december 1995. Den första berättelsen om folkhälsotillståndet avgas 1996.

MOTIVERING

1. Nuläge

Med tanke på en effektivare uppföljning och planering i fråga om rusmedelsläget stiftades en lag om avgivande av berättelse om rusmedelslägets utveckling till riksdagen (254/87). Lagen trädde i kraft den 1 april 1987. Berättelsen har innehållit uppgifter om rusmedelslägets utveckling och om de åtgärder som har vidtagits eller planerats bli vidtagna för att förebygga och minska de skador användningen av rusmedel medför. Berättelsen har också innehållit alkoholbolagets berättelse om alkoholförhållandenas utveckling. Uppgifter om åtgärder som vidtagits inom social- och hälsovården, nykterhetsarbetet, alkoholövervakningen och undervisningsväsendet, i polisens och tullens verksamhet samt av alkoholbolaget har också ingått i berättelsen.

Social- och hälsovårdsministeriet har sammanställt berättelsen vars beredning har skötts också av undervisningsministeriet, inrikesministeriet och finansministeriet. Dessa ministerier har i enlighet med lagen sänt social- och hälsovårdsministeriet sina förslag. Beredningsgrunden har breddats så att också justitie-

ministeriet, handels- och industriministeriet, arbetsministeriet, trafikministeriet och miljöministeriet under de senaste åren har lämnat in sina förslag.

Då riksdagens social- och hälsovårdsutskott 1994 avlät sitt betänkande om statsrådets berättelse om rusmedelslägets utveckling 1992 betonade utskottet, i samband med att det i betänkandet behandlade en plan för ändring av berättelsen om rusmedelsläget, att den nya berättelsen skulle ta upp också planer samt rusmedelsanvändningens olika dimensioner. Den nya formen av berättelse skulle fortfarande behandla ett omfattande ämnesområde så till vida att den inte enbart skulle gälla social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde, utan också bl.a. undervisningsministeriets, inrikesministeriets, miljöministeriets och justitieministeriets samt eventuellt också andra ministeriers verksamhetsområden.

Vid de diskussioner som förts i riksdagen har framgått att det inte kan anses helt motiverat att avge berättelsen varje år. Eftersom de uppgifter som insamlats inom de olika förvaltningsområdena har kunnat sammanställas jämförelsevis långsamt har berättelsen om föregå-

ende års rusmedelsläge kunnat avges först sent på hösten vilket har upplevts som problematiskt.

Av dessa orsaker har man beslutat avstå från att sammanställa en berättelse om rusmedelsläget och i stället bereda en mera omfattande berättelse om folkhälsotillståndet och dess utveckling. Denna avges till riksdagen vartannat år.

2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

2.1. Mål och medel

Syftet med reformen är att skapa en komprimerad men vittomfattande rapport om folkhälsotillståndet som kan ligga till grund för utvärderingen av olika utvecklingslinjer och på vilket sätt olika åtgärder inverkar på dessa. Utgående från rapporten skall man också kunna påvisa nya utvecklingsbehov och utvecklingsmöjligheter. Beskrivningen av rusmedelsläget skulle utgöra en del av den nya formen av rapport men självfallet vara betydligt mera kortfattad än hittills.

Berättelsen om folkhälsotillståndet skall innehålla en översikt av nivån för och förändringarna beträffande hälsobeteendet, de vanligaste folksjukdomarnas riskfaktorer, sjukfrekvensen, funktionsnedsättningen och dödligheten samt skillnaderna mellan dessa med hänsyn till ort och befolkningsgrupp. Dessutom skall i berättelsen redogöras för de hälsopolitiska åtgärder som vidtagits, för servicesystemets funktion och för preventiva åtgärder samt för verksamhet på andra områden som stöder hälsopolitiska mål och uppnåendet av dessa.

Avsikten är att rapporten skall behandlas i riksdagens social- och hälsovårdsutskott. Den diskussion rapporten ger upphov till ger regeringen information om riksdagens syn på hur lyckad den bedrivna hälsovårdspolitikerna har varit och riktlinjer för dess utveckling. Avsikten är också att man vid behandlingen av berättelsen i större utsträckning än hittills skall ha siktet inställt på framtiden.

Med hjälp av rapporten och riksdagsdebatten om den kan man göra hälsovårdspolitikerna till föremål också för offentlig diskussion. Efter att serviceproduktionen decentraliserats och den statliga styrningen minskats kommer informationen om folkhälsotillståndet och läget

inom servicesystemet, samt regionala och befolkningsgruppsmässiga skillnader i desamma att omforma de enskilda kommunernas hälsovårdspolitik till en riksomfattande politik med samma inriktning.

2.2. De viktigaste förslagen

Enligt förslaget skall lagen om avgivande av berättelse om rusmedelslägets utveckling till riksdagen upphävas och en lag om avgivande av berättelse om folkhälsotillståndet till riksdagen stiftas. Enligt lagen skall regeringen avge berättelsen om folkhälsotillståndet till riksdagen vartannat år och berättelsen skall behandlas i riksdagens social- och hälsovårdsutskott.

Eftersom berättelsen, liksom berättelsen om rusmedelsläget, berör verksamhet som bedrivs inom flera olika förvaltningsområden, blir också andra berörda ministerier skyldiga att delta i beredningen av berättelsen. Inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde bereds de omfattande grunddokument som sedan blir den egentliga, komprimerade berättelsen om folkhälsotillståndet.

3. Propositionens verkningar

Propositionen har inte några betydande ekonomiska verkningar eller verkningar för personalen inom statsförvaltningen.

4. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet. Vid beredningen har synpunkterna i promemorian (STM 1994:9) från arbetsgruppen för observation av folkhälsan beaktats.

5. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 december 1995. Avsikten är att den första berättelsen om folkhälsotillståndet skall avges 1996.

6. Lagstiftningsordning

Riksdagen ansåg med stöd av grundlagsut-

skottets utlåtande att regeringens proposition med förslag till lag om avgivande av berättelse om rusmedelslägets utveckling till riksdagen (RP 104/86) kunde behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Därför torde även regeringens proposition med förslag till lag om avgivande

av berättelse om folkhälsotillståndet till riksdagen kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om avgivande av berättelse om folkhälsotillståndet till riksdagen

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Statsrådet skall med två års mellanrum till riksdagen avge en berättelse som beskriver folkhälsotillståndet och dess utveckling.

2 §

Social- och hälsovårdsministeriet skall sammanställa och föredra berättelsen om folkhälsotillståndet efter att ha erhållit nödvändiga uppgifter från andra ministerier.

3 §

Denna lag träder i kraft den 1 december 1995. Den första berättelsen om folkhälsotillståndet avges 1996.

Åtgärder som verkställigheten av denna lag förutsätter kan vidtas innan lagen träder i kraft.

Genom denna lag upphävs lagen den 6 mars 1987 om avgivande av berättelse om rusmedelslägets utveckling till riksdagen (254/87). Angående åren 1994 och 1995 avges inte riksdagen berättelse om rusmedelslägets utveckling.

Helsingfors den 2 juni 1995

Republikens President
MARTTI AHTISAARI

Social- och hälsovårdsminister *Sinikka Mönkkäre*

